

अमरागो आदि कतिपय आत्मनेपदी धातु हैं।

"अमरागो"

दधाऽधाऽऽसश्च ।

दय, अय, आस एभ्य आम् स्याद् लिटि ।
अयाञ्चके । आयिता । आयिष्यते । अयताम् ।
आयत । अयेत । आयिषीष्ट । विभाषेष्टः -
आयिषीद्वम्, आयिषीध्वम् । आयिष्ट ।
आयिद्वम्, आयिध्वम् । आयिष्यत । द्युत
दीप्तो । द्योतते ।

द्युतिस्वाप्योः संप्रसारणम् ।

अभ्यासस्य । दिद्युते ।

द्युत् और स्वप् के अभ्यास

के य, व, र और ल के स्थान पर क्रमशः

इ, उ, ऋ और ल आदेश होते हैं। उदाहरण

के लिए लिट् लकार के प्रथमपुरुष एकवचन

में 'द्युत्' धातु से 'त' प्रत्यय आदि होकर

द्युत् द्युत् ए रूप बनने पर प्रकृत

सूत्र से अभ्यास पूर्ववर्ती 'द्युत्' के यकार

के स्थान पर इकार ए रूप बनने पर

प्रकृत सूत्र से अभ्यास पूर्ववर्ती 'द्युत्' के

यकार के स्थान पर इकार होकर इ इ उ

त द्युत् ए = दि उत् द्युत् ए रूप बनेगा।

इस स्थिति में उकार का पूर्ववर्त्य और

तकार का लोप करने पर 'दिद्युते' रूप सिद्ध होता है।

वृद्धः लुडः

वृद्धादिभ्यः लुडः परस्मैपदं वा स्यात् ।
पुष्पादि - ० इत्यड् - अधुना । अधोनिष्ठः ।
अधोनिष्ठः । एवं शिवा - वर्जः । मिमिहा स्नेहमे ।
मिषिहा स्नेहनमोचनयोः । मोहनयोरित्येकै ।
मिश्रहा चेत्येकै । रुचं दीप्ताविभिप्रीतो च ।
घुट परिवर्तने । शुभहीर्षो । शुभ संवलने ।
जाम तुभं हिंसायाम् । संसु प्रंसु ध्वंसु अवसंसने ।
ध्वंसु शर्तो च । सञ्जु विश्वास्ये । वृत्तु वर्तने ।
वर्तते । वर्तते । वर्तिता ।

वृद्धः स्मसनीः ।

वृद्धादिभ्यः पञ्चम्यो वा परस्मैपदं स्यात्
स्ये सनि च ।

न वृद्धश्चतुर्थः

वृत् - वृधु - राधु - स्यन्दुभ्यः संकारादेश्य
धातुकस्येण न स्यात् लङानयोश्च ।
वल्स्यति, वर्तिष्यते । वर्तताम् । अवर्तत । वर्तेत ।
वर्तिष्यति । अवर्तिष्यति । अवर्तिष्यते ।
परस्मैपदं के परे होने पर वृत्, वृधु, वृधु-
और स्यन्दु से पर संकारादि आर्धधातुक का अवयव
'वृत्' नहीं होता है । उदाहरण के लिए 'वृत् स्य ति ।
मे तिप् परस्मैपद परे होने के कारण संकारादि
आर्धधातुक 'स्य' को 'वृत्' आगम नहीं होगा ।
वर्त अवर्त्ता मे लघुपदा को गुणादि होगा । वल्स्यति
'वल्स्यति' रूप चिह्न होता है । परस्मैपद के अभाव में
'वृत्' का आगम होगा वर्तिष्यते रूप बनेगा